

**El sistema escolar
al municipi peruà
d'Ancón**

Ana Core Ribot
Centre d'Estudis Superiors
Alberta Gimenez
Palma

Educació i Cultura
(2012), 23
121- 131

El sistema escolar al municipi peruà d'Ancón

The education system in Ancon country (Peru)

Ana Core

Resumen:

Ancón es uno de los distritos costeros de Lima (Perú). La actividad pesquera ha dispuesto durante muchos años en estas tierras una determinada forma de vida y, a la vez, una tradición. Se trata de un rincón del planeta repleto de momentos históricos que ayudan a entender la evolución cultural y política del ser humano y, más concretamente, de la población sudamericana. Este desarrollo social, cultural, político y económico ha hecho que la educación de este territorio se encuentre hoy día en un momento de ampliación e innovación que vale la pena aprovechar para fomentar la convivencia dentro de una filosofía no-violenta.

Palabras clave: tradición, evolución histórica, desarrollo educativo, medioambiente.

Abstract:

Ancón is one of the coastal districts of Lima (Peru). For many years, fishing has been a specific way of life and also a tradition in this land. This corner of the planet is full of historical moments, which help to understand the cultural and political evolution of human beings as a whole and, more precisely, of South-American people. Thanks to its social, cultural, political and economic development, education is nowadays at a time of expansion and innovation, which is worth using to promote living together in a non-violent philosophy.

Keywords: tradition, historical development, educational development, environment.

El districte d'Ancón es troba situat al nord de la ciutat de Lima (Perú) entre les valls de Chillón i Chancay. Té una superfície total de 298,64 km²,¹ i és el segon districte més gran del departament de Lima i el segon més antic del «con nord». Però només el 2,7 per cent del territori està ocupat de manera urbana. Segons la municipalitat del districte, el cens actual ens indica una població de 31.000 habitants.²

Etimològicament, la paraula *Ancón*, significa «ancó, rada»,³ i antigament el nom del poble de pescadors era *Lancón*. Es tracta d'una zona costera el principal atractiu de la qual és la mar. Des del mes d'abril fins a final de desembre, la pesca és la principal font d'ingressos, però als mesos estivals, la població augmenta considerablement, ja que parlem d'una zona on hi ha un balneari que disposa de diverses platges i diferents serveis turístics, tot i que encara no s'hi ha establert cap cadena hotelera.⁴ En relació amb això, l'any

2007 es començà a parlar de la possibilitat de construir un megaport a la badia d'Ancón,⁵ aquest tema va generar molta polèmica en la població, els motius eren principalment dos: d'una banda, l'impacte ambiental⁶ i la contaminació i, de l'altra, els centenars d'habitants que depenen de la pesca artesanal. A aquestes raons es podria afegir la gran quantitat de camions que travessarien la zona, fet que es traduiria en un significatiu augment de la circulació i de la contaminació acústica.⁷

Finalment, i per l'evident pressió del poble⁸ i de diversos batlles d'altres districtes, el batlle⁹ decideix que es determini la incidència contaminant al sector i les conseqüències mediambientals.¹⁰ El resultat va ser que la construcció del nou port tindria efectes molt

¹ Segons les dades oficials de la Municipalitat del Districte d'Ancón». 2011.

² Tenint en compte que Lima té una població aproximada de 8.445.211 habitants, la població d'Ancón significaria un 0,37 per cent de la població de Lima.

³ Si ens fixam en el plànol, podem observar com hi ha una entrada d'aigua circular a la costa del districte.

⁴ Trobam, emperò, alguns hostals no categoritzats.

⁵ Projecte que hauria dut a terme l'empresa Santa Sofía Puertos, SA (pertanyent al Grupo Romero), en cas que no s'hagués declarat la badia d'Ancón com a intangible.

⁶ Es tracta d'una zona summament vulnerable a qualsevol vessament de petroli, pels corrents marins propis d'aquest territori.

⁷ Informació extreta del Manifiesto contra el Puerto de Ancón, presentat per un grup de pobladors a la web: <<http://www.noalpuertodeancon.com.pe>>.

⁸ Encara que hi havia una part de la població que sí que estava d'acord amb la construcció del nou port, pensant que suposaria més llocs de treball.

⁹ Guillermo Pozo García fou, pel partit aprista (APRA), primer regidor de 2003 a 2006, i més tard va ser batlle d'Ancón (2007-2009) per l'aliança política Unidad Nacional. L'any 2009 és sotmès a un procés de consulta popular (provocat per accions corruptes i manca de transparència), del qual va resultar la decisió de revocar-lo el 30 de novembre de 2009, motiu pel qual no va acabar la legislatura el 2010.

¹⁰ Primerament, l'empresa constructora Santa Sofía s'encarrega de contractar una altra empresa (ECSA) per a la realització de l'estudi d'impacte ambiental (EIA), però a l'audiència que va tenir lloc per presentar l'informe algunes associacions naturistes com Mundo Azul detectaren moltes omissions i errades al document presentat. Per aquest motiu, la consultora Geoconsult, SA, va revisar l'informe i donà la raó a l'associació Mundo Azul, i es va fer cas de l'EIA realitzat per aquesta.

perjudicials per a l'hàbitat marí¹¹ i el medi ambient, i aquest va ser el principal motiu pel qual es va desaprovar la construcció del port i es va declarar legislativament la badia d'Ancón com a «intangible»,¹² a més, es declara també d'interès nacional la promoció i el desenvolupament de l'activitat turística i de la pesca artesanal d'aquesta zona.¹³ Aquesta nova llei té l'origen en altres lleis anteriors que inclouen Ancón al Parque Ecológico Nacional Antonio Raimondi¹⁴ i, per tant, en una de les àrees naturals protegides.¹⁵

Encara que Ancón es troba molt més poblat als mesos d'estiu, les festivitats més celebrades són a l'hivern: al mes de juny, Sant Pere, patró dels pescadors, i al mes d'agost, la

Mare de Déu de l'Assumpció de Chacas. Però fins a l'any 1984 també es va poder gaudir del Festival de Ancón,¹⁶ també anomenat Festival de la Canción Peruana, que tenia lloc als mesos de setembre, octubre i novembre (alternant dates). Aquesta trobada musical, denominada pels habitants i estiuiejants de la zona «nuestro Viña del Mar»,¹⁷ va tenir lloc a l'època de major apogeu, quan també gaudien de gran prestigi el Yacht Club Ancón¹⁸ i el Casino.¹⁹ Però, abans d'aquesta època, ja havien estiuiejat a la zona gran quantitat de personatges públics com el president Mariano Ignacio Prado,²⁰ o el mariscal Óscar R. Benavides,²¹ i abans d'ells, l'escriptor Ricardo Palma.

¹¹ Entre moltes altres espècies marines que es veurien afectades, molts de dofins habiten aquestes aigües bona part de l'any.

¹² Llei 29767. El dia 16 de juny de 2011, el ple del Congreso de la República aprovà (68 vots a favor i cap en contra) un projecte de llei que prohibeix la instal·lació i construcció d'infraestructura per a l'explotació comercial, portuària, de transports i tota aquella que pugui afectar les condicions ambientals i socials de la badia (lleï que va ser aprovada definitivament el dia 26 de juny de 2011). Així mateix, la Municipalitat d'Ancón i el Ministeri d'Ambient manifesten que adoptaran les accions necessàries per garantir i protegir la intangibilitat de la badia i de la zona limítrofa.

¹³ Informació extreta de: *Diario El Comercio* (Lima). 17 de juny de 2011.

¹⁴ Decret suprem 001-2011-MINAM.

¹⁵ Llei 26834 (Llei d'àrees naturals protegides).

¹⁶ El primer Festival va ser organitzat l'any 1968 per Sono Radio i va ser televisat en diverses oportunitats. L'any 1978, debuta en aquest festival el cantant Ricardo Montaner. La cançó «Ancón, Ancón», que s'estrenà allà, tindrà al llarg dels anys molta popularitat a tot el país, però, de fet, hi ha moltes cançons més dedicades a aquest districte i balneari.

¹⁷ Festival Internacional de la Canción celebrat a Xile des de 1960. És un dels festivals musicals més importants del món. Els gèneres més tocats són la música folklòrica i popular.

¹⁸ Club fundat l'any 1950 destinat a fomentar la pràctica amateur dels esports aquàtics, on s'ofereixen serveis esportius als socis, activitats esportives, lloguer d'embarcacions, organització d'esdeveniments esportius i serveis de restauració. Es troba ubicat al *malecón* d'Ancón.

¹⁹ Associació fundada l'any 1953 i dedicada a fomentar activitats d'esplai, principalment nàutiques i aquàtiques.

²⁰ Vegeu la referència 42.

²¹ Militar i polític peruà. Fou president de l'any 1914 al 1915 i del 1933 al 1939. Va participar en alguns dels conflictes amb Colòmbia, a l'anomenat Conflicto de la Pedrera en l'interès per guanyar territori amazònic, encara que cap dels dos països va parlar de la possibilitat de guerra.

A Ancón es poden trobar nombroses platges, les més conegudes i freqüentades són les de Miramar, San Francisco, Los Calatos, Las Conchitas i Playa Hermosa, aquesta darrera al cor del balneari. A aquest districte pertanyen també diverses illes que es troben situades a l'extrem sud de la badia, davant Punta Mulatos. Són en total 13 illes o illots sense habitar, i l'arxipèlag rep el nom de Grupo Pescadores. Són l'hàbitat permanent d'algunes aus i temporal d'altres, igual que d'un bon grapat de llops marins, llúdries i pingüins. Alguns vaixells petits hi apropen els turistes o curiosos que volen observar els costums dels animals.

Playa Hermosa i moll de pescadors

Però la població d'Ancón també pot gaudir de l'oferta cultural de la zona; l'any 1967 es crea el Patronat del Museu i Activitats Culturals.²² Al Museu s'exhibeixen actualment nombrosos objectes prehistòrics, amb absolut valor arqueològic, de les diverses societats que s'establiren a la zona.

Història²³

Ancón va ser creat com a poble de pescadors fa uns 40 segles per la civilització indígena Ancon-Supe, una de les més antigues de la costa peruana. Durant el temps de la colònia hispana, va ser conegut amb el nom de Lancón. Els primers pobladors tingueren com a principal activitat econòmica la pesca i eventualment la recol·lecció de fruits i la caça en altres zones costeres properes, les quals eren zones de proveïment en les èpoques de floració. Encara que «si consideram el complex d'Ancón com una unitat, resultaria una llarga seqüència d'ocupació caracteritzada pel desenvolupament de diferents cultures».²⁴

²² A iniciativa d'Alejandro Miro Quesada Garland i Horacio Alberti Nicolini.

²³ La informació proporcionada al següent apartat ha estat extreta del Museo de Antropología, Arqueología, e Historia del Perú, Patronato del Museo de Sitio y Actividades Culturales de Ancón i la Municipalidad del Distrito de Ancón.

²⁴ KAULICHE, P. (1997). *Contextos Funerarios de Ancón*. Fondo Editorial Pontificia Universidad Católica del Perú. Lima, Perú.

Igual que la major part de les cultures andines, la civilització Ancon-Supe vivia en sintonia amb la natura,²⁵ adorant el medi i respectant-lo. Després del descobriment dels investigadors alemanys W. Reiss i A. Stübel l'any 1870,²⁶ es va evidenciar aquesta contínua interacció amb el medi ambient. A les obres de sanejament dels terrenys de l'Asociación de Vivienda Manuel Polo Jiménez, àrea inclosa dins el complex arqueològic de la Necròpolis, es trobaren utensilis relacionats amb el període Chavín²⁷ associats al *chacchado*²⁸ de fulles de coca. Això ens indica que la vegetació de la costa d'Ancón ha canviat substancialment amb el pas de temps, és a dir, que el que avui és una gran extensió desèrtica, amb una flora estacional molt localitzada,²⁹ fa més de 600 anys era una terra amb molta més varietat de vegetació (alguna de cultivada) i molt menys àrida que la que trobam avui.³⁰

Ancón se cita també en algunes referències històriques contemporànies a les expedicions d'Hernando Pizarro³¹ durant el període de la conquesta, suposadament, per la seva fàcil accessibilitat des de l'oceà Pacífic. Posteriorment, l'any 1820, en la mateixa zona, es produeix també el desembarcament de llibertador José de San Martín.³² Ancón es converteix, per tant, en una base d'operacions amb l'objectiu final d'assetjar Lima.³³ Després de la proclamació de la independència, aquesta zona es converteix en asil dels captius espanyols.

L'any 1867 es demana la construcció del ferrocarril Lima-Ancón-Chancay.³⁴ És així com ja l'any 1870 es funda el balneari d'Ancón.³⁵

El poblat d'Ancón serà elevat a la categoria de «districte» per decret del president constitucional Manuel Pardo Lavalle el dia 29 d'octubre de l'any 1874.

²⁵ La Pachamama (Mare Terra) és una creença religiosa dels pobles autòctons andins. A continuació s'exposa un fragment representatiu d'aquestes creences i, si l'observam amb detall, ens podem adonar de les semblances que té amb el jainisme i l'hinduisme. «Tot està condicionat a la vida de la Pachamama. Dins ella es generen condicions d'harmonia i equilibri per aconseguir la plenitud a tota la comunitat (...) La vitalitat de totes les existències constitueix la vida, i en aquesta relació vital es constitueix la concepció i la pràctica del sistema comunitari» MACAS, L. (2011). Fragment de *Colonialismos del siglo XXI*. Icaria. Barcelona.

²⁶ Descobriren una necròpolis gegant, pròpia de l'època Wari (que data de l'any 700 fins al 1100 després de Crist), de la qual s'extragueren fardells, mòmies, teles, armes, *unkus* (túniques artesanals), mantes, bosses..., on es representaven molt sovint espècies de la flora i la fauna. També es varen trobar restes d'altres cultures i períodes, algunes datades l'any 200 després de Crist. A la dècada dels 60, tot el material va ser donat al Museo de Ancón per l'enginyer Uwe Carlson, qui va sufragar els costos de la impressió i altres materials que es venen al museu per a la recaptació de fons per al funcionament d'aquest.

²⁷ Etapa que pertany al Període Formatiu. Es diferencia entre Chavín Temprano i Chavín Tardío. La suma d'aquests dos ens duria aproximadament des de l'any 800 fins al 200 abans de Crist. Els estudis afirmen que l'expansió d'aquesta cultura va ser pacífica i es valora especialment el seu art en ceràmica.

²⁸ Significa, en llengua quítua, «mastegar». Es refereix al fet de mastegar la fulla de la coca a fi de formar una bolla. La coca s'ha utilitzat i s'utilitza a les cultures andines com a analgèsic, però sobretot com a estimulants i inhibidors de la fam. S'utilitza molt a les zones d'altura per combatre el *soroche*, o «mal d'altures» provocat per la falta d'adaptació de l'organisme a la hipòxia de l'altitud.

²⁹ El tipus de plantes que més es poden observar són el càrritx, la boga, la canya, el jonc, la *sacuara*, el *faique*, el *chinamono* i alguns tipus de cards.

³⁰ Actualment a Perú la planta de coca només es localitza a la serra andina i, en ocasions, a la selva.

³¹ Hernando Pizarro y de Vargas, nascut a Trujillo (Càceres, Espanya) l'any 1478 (aproximadament), germà de Francisco Pizarro i nomenat governador del Cuzco.

³² José de San Martín, nascut a Yapeyú (Argentina) l'any 1778. Anomenat El Libertador, fou una de les figures més importants de la independència americana (concretament de Perú, Argentina i Xile).

³³ L'entrada de San Martín a Lima i la proclamació final de la independència va tenir lloc el 1821; el mateix dia en què s'atorgà a Ancón la categoria de «port».

³⁴ Obra de Waldo Graña, amb 42 km de Lima fins a Ancón, i la resta, fins a Chancay, més endavant. L'any 1964, l'empresa Peruvian Corporation hi suspèn definitivament el trànsit.

³⁵ Balneari molt freqüentat durant l'estiu, en gran part per turisme provinent de Lima.

Poc després, durant la guerra entre Perú i Xile,³⁶ el nou districte serà escenari de diferents episodis bèl·lics. El conflicte va concloure amb un tractat de pau anomenat Tractat d'Ancón, signat el dia 11 de març de 1884, en el qual el Departament de Tarapacá³⁷ passa a ser, fins avui dia, territori xilè i les províncies d'Arica i Tacna queden administrades per la República Xilena durant deu anys; després, tornaran a ser responsabilitat de l'administració peruana.

Al segle XX es construirà la carretera Lima-Ancón³⁸ i entre 1939 i 1940 s'autoritzaran les obres de sanejament i s'instal·la la primera xarxa d'electricitat. En aquells moments ja es podien trobar a la zona alguns restaurants, església, centres educatius, botigues diverses i un hotel, entre d'altres serveis.

Entre els anys 1945 i 1967, Ancón es consolidà com el principal balneari de Lima. Els anys 70 i 80 pareix que el balneari passa per un període de decadència, però actualment podem dir que torna a ser un lloc en auge.

Política

Des de l'any 1875, després d'haver-se consolidat com a «districte», Ancón ha tingut 16 batlles diferents.³⁹ Actualment qui ocupa la batllia des de l'any 2010 és Pedro John Barrera Bernui, representant el partit UPP.⁴⁰

Ancón es va crear políticament com a districte el 29 d'octubre de l'any 1874⁴¹ i va tenir el seu primer batlle oficial, Pedro Telmo Larrañaga, que substituï el «batlle en funcions» Daniel del Risco. Aquest esdeveniment va tenir lloc durant el mandat del president de la República del Perú Manuel Pardo Lavalle.⁴²

³⁶ Anomenada la Guerra del Pacífic (també Guerra del Guano i Sal»), va tenir lloc entre els anys 1879 i 1883. S'enfrontaren la República de Xile contra les de Perú i Bolívia.

³⁷ Actualment pertany a la província d'Iquique, Xile (regió de Tarapacá).

³⁸ L'any 1930 s'acabà de construir aquesta carretera, tot i que s'ha de dir que coincideix directament amb la carretera panamericana, que recorre des de la Patagònia argentina fins a Alaska, només interrompuda en un tram de 87 km a la zona panamenya.

³⁹ Durant tots aquests anys, el període electoral només va estar interromput entre 1969 i 1980 pel cop d'Estat dut a terme pel general Juan Velasco Alvarado. Durant aquest període es va nomenar un Govern Revolucionari de les Forces Armades.

⁴⁰ Unión por el Perú, partit fundat l'any 1994 per l'exsecretari general de les Nacions Unides Javier Pérez de Cuéllar. Identificat amb una ideologia política de centre-esquerra i socialdemòcrata. La UPP es va aliar amb el Partit Nacionalista Peruà (PNP), ja que aquest encara no tenia vigència davant el Jurat Nacional d'Eleccions, per donar suport a la primera candidatura d'Ollanta Humala (actual president de la República del Perú) a les eleccions presidencials de 2006, però, tot i que el nombre de vots va pujar considerablement, Humala va ser superat en vots per l'anterior president, Alan García (APRA, Alianza Popular Revolucionaria Americana, partit que va proposar durant el seu mandat polítiques dretanes). A les darreres eleccions estatals, el PNP es presentà, independentment de la UPP, amb una nova aliança de diferents partits d'esquerres, anomenada Gana Perú, i va resultar el guanyador de les eleccions.

⁴¹ Mitjançant la Llei S/N del 29 d'octubre de 1874.

⁴² Va ocupar la presidència de la República del Perú des de 1872 fins a 1876 (període constitucional). Va ser d'aquesta manera el primer president civil de la història de la República. Abans d'això, durant la dictadura de Mariano Ignacio Prado Ochoa (1865-1867), va ocupar el càrrec de ministre d'Hisenda. L'any 1871 va fundar el Partido Civil (partit conservador), amb el qual guanyaria la presidència.

Magnituds de l'educació⁴³

Al districte d'Ancón podem trobar una oferta educativa bastant àmplia, ja que s'ofereixen estudis d'educació «Bàsica Regular Educativa»,⁴⁴ que inclou Inicial,⁴⁵ Primària⁴⁶ i Secundària,⁴⁷ de «Bàsica Alternativa»,⁴⁸ de «Bàsica Especial»⁴⁹ i estudis de «Tecnicoproductiva».⁵⁰ Si sumam els alumnes matriculats en les diverses modalitats anomenades, tenim un total d'11.289 alumnes, que equivaldria a un 0,13 per cent de la població estudiantil del Perú, tenint en compte que en aquest districte no trobam cap centre d'ensenyament superior. En general, no trobam gaire significativitat en la matrícula segons el gènere; si més no, a les etapes d'Inicial i Primària seria una mica més elevat el nombre d'alumnes mascles,⁵¹ però a l'etapa de Secundària s'igualava al 50 per cent. Llavors, això ens fa pensar que la petita diferència que hi ha entre la matrícula dels dos sexes, no és deguda a cap raó social, laboral, ni cultural, sinó a una qüestió de població; és a dir, que la quantitat d'alumnat del gènere masculí es correspondrà amb la quantitat de població masculina d'aquella edat, i el mateix passa si parlem del gènere femení.

Una dada curiosa és que tant al Centre de Bàsica Especial com al Centre Técnicoproductiu no trobam cap alumne del gènere femení. Tant en un com a l'altre, no hi ha una gran quantitat d'alumnat, però així i tot, és estrany no trobar-hi cap al·lota, ja que si comparem les dades amb la informació que es té d'àmbit estatal, trobam que als centres de Formació Tècnica⁵² hi ha un tant per cent molt més alt d'al·lotes que d'al·lots.⁵³ La diferència entre aquest tipus d'institucions a Ancón és la gestió, ja que el Centre Específic està gestionat de manera privada i l'altre té una gestió pública.

⁴³ Les dades presentades en aquest apartat estan extretes del Cens Escolar del Ministeri d'Educació peruà (àrea de gestió institucional) de l'any 2010, de l'Institut Nacional d'Estadística del Perú (INEI), del Diseño Curricular Nacional de Educación Básica Regular del Perú i del *Sistema Educativo del Perú. Datos Mundiales de Educación 2010/11*. 7a. edició. UNESCO/OIE.

⁴⁴ On es programarà sobre la base a competències i, derivades d'aquestes, capacitats i actituds. S'ha de dir que durant tot el Disseny Curricular Nacional es fa molta referència a la importància del desenvolupament d'actituds, cooperació, convivència, cultura de pau i també a característiques del currículum com la significativitat, flexibilitat, obertura o diversificació.

⁴⁵ L'Educació Inicial equival a l'Educació Infantil a l'Estat espanyol. N'hi ha dos cicles, el primer abasta els alumnes de 0 a 2 anys i el segon els de 3 a 5 anys. Per llei no estan dividits en graus o cursos, però al segon cicle se solen separar tres grups per edats (3, 4 i 5 anys).

⁴⁶ Tenint en compte que el curs escolar al Perú comença a final del mes de març i acaba al desembre, tots els alumnes acabaran amb la mateixa edat (si no s'ha repetit cap curs). El model d'Educació Primària es correspon amb l'etapa d'Educació Primària de l'Estat espanyol, amb tres cicles formatius i 6 graus o cursos, que, traduït a la dimensió cronològica, seria dels 6 anys fins als 11.

⁴⁷ És el tercer nivell de l'Educació Bàsica Regular, consta de dos cicles; el primer amb dos graus o cursos i el segon amb tres. D'aquesta manera trobam 5 graus o cursos a l'etapa Secundària (dels 12 anys fins als 16). Si s'han fet tots els graus sense repetir-ne cap, l'alumne surt de l'escola a 17 anys.

⁴⁸ Equivaldria a l'educació d'adults.

⁴⁹ A l'Estat espanyol s'anomenarien «centres d'educació específica».

⁵⁰ Es tracta de centres de formació professional o ocupacional.

⁵¹ Un 51,3% sobre un 48,7%.

⁵² CETPRO (centres d'Educació Técnicoproductiva), CEO (centres d'Educació Ocupacional)...

⁵³ Un 64,5% del total d'alumnes són dones i l'altre 35,5% són homes. Això es tradueix en el fet que quasi dos terços del total són al·lotes.

En general, podríem dir que en aquest districte la gestió dels centres educatius de Bàsica Regular se sustenta més sobre fons completament públics que privats,⁵⁴ en especial a Primària i a Secundària i no tant a Inicial.⁵⁵ Això es correspon bastant amb les dades d'àmbit estatal.⁵⁶

Al districte d'Ancón ens trobam amb molts pocs centres educatius a l'àrea rural, de fet, només els alumnes d'Educació Bàsica Regular Inicial poden aprofitar aquesta possibilitat, això es tradueix en un 1,2 per cent dels alumnes que acudeixen a centres d'educació obligatòria rurals, enfront de l'acaparador 98,8 per cent que es formen en centres de l'àrea urbana. Això suposa l'obligatorietat de traslladar certa distància els alumnes que viuen en zones no urbanes i, tenint en compte que no es disposa de servei de bus particular del centre, molts han de fer algunes combinacions per arribar a l'escola.⁵⁷ Aquest fet es tradueix en una quantitat de temps invertida que pot variar entre una hora i mitja hora aproximadament, sempre tenint en compte que pràcticament tota la població escolar d'Ancón viu al mateix districte, a diferència del professorat, la zona de residència del qual varia molt, als diferents districtes de Lima.

Si ens fixam en els centres educatius de Primària i Secundària, podem observar que hi ha cinc centres destinats només a l'Educació Primària⁵⁸ i un a la Secundària. La resta, en total tres centres, ofereixen a la vegada Primària i Secundària. Per tant, si sumam els centres que acabam de comentar, ens surten nou centres educatius de Primària i de Secundària a tot el districte. Encara que no són tants els alumnes que acaben els estudis de Primària i no continuen, la raó que hi hagi molts més centres de Primària és, en part, que els centres de Secundària disposen d'algunes línies més d'escolarització.

La coeducació al Perú se sol donar en quasi tots els centres, però no està legislat que sigui obligatòria; per aquest motiu, encara trobam a Ancón dos centres que no la practiquen.

Durant els darrers anys, els pobladors d'aquest districte han anat veient com la implantació de la Educació Inicial⁵⁹ cobrava importància. Així, els pares, cada vegada més, demanen aquest dret i el valoren positivament. A més, la coordinació que hi ha entre els diferents centres d'Inicial i Primària cada cop és més intensa, ja que s'ha comprovat la necessitat que hi hagi un seguiment entre les diferents etapes i una línia semblant que potenciï, d'alguna manera, el desenvolupament integral dels nins.⁶⁰

⁵⁴ A Ancón, un 76% d'alumnat acudeix a algun centre gestionat de manera pública i només un 24% a centres gestionats de manera parcialment privada, ja que tots els centres educatius d'Ancón que estan dins aquest 24%, són centres subvencionats per l'Estat.

⁵⁵ La gestió pública a Ancón de l'Educació Bàsica Regular Inicial equival a un 69%, la Primària, a un 72,6%, i la Secundària arriba fins a un 87%.

⁵⁶ Les dades del Perú ens indiquen que un 78,4% dels centres educatius de Bàsica Regular estan gestionats de manera pública.

⁵⁷ Actualment les maneres més comunes de moure's per Lima són els *mototaxis* (motocicleta de tres rodes amb sostre, utilitzada sobretot en trajectes curts) i els busos col·lectius, *micros* o *combis* (no es tracta de busos de línia públics regulats, sinó que solen ser minibusos que pertanyen a empreses privades o a particulars que tradicionalment no han estat controlats per les administracions públiques, però els darrers anys hi ha hagut diferents intents de fer-ho, regulant així algunes qüestions com les autoritzacions dels vehicles).

⁵⁸ Dos reben el mateix nom, però estan separats per gènere (masculí i femení); són els dos únics que trobam a Ancón que no practiquen la coeducació.

⁵⁹ El darrer curs de l'Educació Inicial és obligatori des de l'any 2003.

⁶⁰ *Els principis que es contenen en la Constitució Política de 1993 i en la Llei General d'Educació de 2003 apunten a promoure el desenvolupament integral de la persona humana a través de l'educació (Sistema Educativo del Perú. Datos Mundiales de Educación 2010/11. 7a. edició. UNESCO/OIE).*

L'autora

Diplomada en Magisteri, Educació Especial, i llicenciada en Pedagogia. Forma part del Departament de Psicologia i Pedagogia del Centre d'Estudis Superiors Alberta Giménez (CESAG), adscrit a la Universitat de les Illes Balears, on imparteix assignatures als graus d'Educació Primària i Educació Infantil referides a l'educació inclusiva. Fa també tutories als alumnes en pràctiques. Té experiència com a orientadora en diversos centres educatius i ha posat en marxa al Perú un projecte d'educació en valors.

